

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักศึกษาผู้ใหญ่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่สอดคล้องกับความต้องการของแรงงาน" การวิจัยในครั้งนี้เป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการจำนวน 44 คนในศูนย์การศึกษาดังนี้

- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 ประกอบด้วยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต 12 ศูนย์ รวม 13 ศูนย์
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 2 ประกอบด้วยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต 11 ศูนย์ รวม 12 ศูนย์
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ประกอบด้วยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต 11 ศูนย์ รวม 12 ศูนย์
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 1 ประกอบด้วยศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต 6 ศูนย์ รวม 7 ศูนย์

รวมทั้งสิ้น 44 ศูนย์การศึกษา

1.2 ครู ได้แก่ วิทยากรที่ทำหน้าที่และรับผิดชอบในการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ได้แก่ หลักสูตรคอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศ ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต เป็นจำนวน 29 คน

1.3 นักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่เข้าศึกษาในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2544 – มกราคม 2545 เป็นจำนวน 475 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเลือกมาจากประชากรกลุ่มผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ได้แก่ ประชากรทั้งหมดที่เป็นผู้อำนวยการในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตทั้งสิ้น 44 คน

2. กลุ่มตัวอย่างครู ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดของครูวิชาชีวสาขาวิชาพาณิชยกรรมของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต จำนวน 29 คน เนื่องจากทุกศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตไม่ได้มีครูวิชาชีวประจำที่ศูนย์ เมื่อมีความพร้อมที่จะเปิดสอนหลักสูตรวิชาชีวจึงจะจัดหาวิทยากรเพื่อมาเป็นครูสอนวิชาชีว ผู้วิจัยจึงได้ประสานงานและขอสอบถามจำนวนและเก็บข้อมูลครูวิชาชีวที่สอนอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2544 – มกราคม 2545

3. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาผู้ใหญ่ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังนี้

3.1 การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เนื่องจากประชากรกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างกันมากจึงต้องทำการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย (ชั้นภูมิ) ตามเขต (กัลยา วาณิชย์ปัญญา, 2544) จากการศึกษาพบว่า มีประชากรทั้งหมด 475 คน จึงใช้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร แต่ละแห่งเป็นชั้นภูมิ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ชั้นภูมิ จาก 4 เขต ซึ่งประกอบด้วย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตในสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขต 1 ถึง 4 ตามการบริหารงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

	จำนวนศูนย์การศึกษานอก โรงเรียน กรุงเทพมหานคร (ศน.กทม.)	จำนวนศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียน เขต (ศบข.)	จำนวนศูนย์การ ศึกษาในเขตทั้งหมด
เขต 1	1	12	13
เขต 2	1	11	12
เขต 3	1	11	12
เขต 4	1	6	7
รวม	4	40	44

3.2 สุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เมื่อทราบจำนวนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตของแต่ละศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นกลุ่มย่อยที่มีประชากรที่มีลักษณะต่างๆละกันอยู่ ซึ่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 4 มีจำนวนศูนย์บริการการศึกษาเขตที่เป็นกลุ่มย่อยน้อยที่สุด คือ 6 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต จึง

เลือกมาศึกษา 1 ศูนย์ ซึ่งขนาดตัวอย่างที่มาจากกลุ่มใหญ่จะมากกว่าที่เลือกมาจากกลุ่มเล็ก (กัลยา วาณิชย์ปัญญา, 2544) ผู้วิจัยจึงกำหนดเลือกศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต 1 ศูนย์ ต่อศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต 6 ศูนย์ จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 7 ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต จากทั้งหมด 44 ศูนย์ ดังนี้

ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต (ศบข.)		
	จำนวนศบข.ทั้งหมด	จำนวนศบข.ที่เลือกมาศึกษา
เขต 1	12	2
เขต 2	11	2
เขต 3	11	2
เขต 4	6	1
รวม	40	7

จากนั้นจึงเลือกหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นจากศูนย์ที่ได้เลือกกลุ่มมาศูนย์ละ 1 หลักสูตร โดยมีนักศึกษาหลักสูตรละ 15 คน จากศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนเขต 7 ศูนย์ รวมเป็น 7 หลักสูตร ที่จัดให้นักศึกษา 105 คน โดยได้ศึกษาทุกหน่วยหรือนักศึกษาทุกคนในหลักสูตรที่ได้เลือกมาด้วยการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) กับนักศึกษาทุกคนในหลักสูตรที่เลือกมาศึกษาหลังจากที่นักศึกษาได้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ลึกและครอบคลุมในประเด็นที่จะศึกษาโดยผู้วิจัยได้อธิบายทุกข้อคำถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจ ซึ่งผู้เรียนในหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้นในแต่ละหลักสูตรจะมีจำนวนไม่เกิน 15 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้จึงมีทั้งสิ้น 105 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักศึกษาผู้ใหญ่ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน กรุงเทพมหานครที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ก. ชุดสำหรับผู้บริหาร

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ อายุการบริหารงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร	จำนวน 8 ข้อ
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านสื่อการสอน	จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านครู	จำนวน 8 ข้อ
5. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน	จำนวน 6 ข้อ
6. ด้านการวัดและการประเมินผล	จำนวน 7 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

ข. ชุดสำหรับครู

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ประเภทวิชาที่สอน

ตอนที่ 2 ใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับผู้บริหาร

ค. ชุดสำหรับนักศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา หลักสูตรวิชาที่พระยะสันที่เรียน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาที่พระยะสัน แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร	จำนวน 7 ข้อ
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านสื่อการสอน	จำนวน 8 ข้อ
4. ด้านครู	จำนวน 8 ข้อ
5. ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน	จำนวน 6 ข้อ
6. ด้านการวัดและการประเมินผล	จำนวน 7 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

- คะแนน 4 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับมาก
 คะแนน 3 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับน้อย
 คะแนน 1 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาที่พระยะสันมีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียน การจัดหลักสูตรวิชาที่พระยะสัน ความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ มุ่งเหตุจูงใจในการเรียนหลักสูตรวิชาที่พระยะสัน เป็นต้น
2. สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต ครูอาสา ครูผู้สอนวิชาชีพ เพื่อทราบแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการศึกษา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาที่พระยะสันที่สอดคล้องกับความต้องการของแรงงาน
4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจแก้ไขด้านเนื้อหา ภาษา และสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ก.) ตรวจและแก้ไขในด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความสมบูรณ์ของเครื่องมือ
5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ จนได้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ครูสอนวิชาที่พระยะสันของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรวิชาที่พระยะสันในระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2544 กลุ่มละ 30 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความและความหมายของภาษาที่ใช้ จากนั้นตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง .75 .85 และ .90 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์เหมาะสม สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยยื่นหนังสือคำร้องต่อบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอให้ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขต เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ครูวิชาชีพ และนักศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานครและศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตเพื่อขอทราบจำนวนครูวิชาชีพของแต่ละศูนย์ พร้อมทั้งหลักสูตรที่คาดว่าจะเปิดในช่วงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544
3. ส่งหนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 1 ถึง 4 และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต รวมทั้งสิ้น 44 แห่ง เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้อำนวยการศูนย์และครูวิชาชีพ
4. ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้นักศึกษาผู้ใหญ่ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันและสัมภาชนิด้วยตนเอง ตามศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่ได้เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 7 หลักสูตรที่เปิดสอนใน 7 เขต เขตละ 15 คน คิดเป็น 105 คน ซึ่งเป็นวิชาในกลุ่มพาณิชยกรรมทั้งหมด ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีนกลาง คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและพิมพ์ดีด ได้รับกลับคืนมา 85 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 80.95 เนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่มาเรียนจริงมีไม่ถึง 15 คนตามที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ครบทุกศูนย์ สำหรับกลุ่มผู้อำนวยการศูนย์ได้รับคืนแบบสอบถาม 36 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 81.82 และกลุ่มครูวิชาชีพได้แบบสอบถามคืนจำนวน 29 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อดำเนินการหาค่าสถิติต่อไปนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นการสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร และศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต ครูวิชาชีพ และนักศึกษา) วิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร ใน 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านครู ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์

โดยใช้ค่าเฉลี่ย(\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D. โดยประเมินระดับค่าเฉลี่ยของแต่ละช่วงความคิดเห็น นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายดังนี้

- 4.50-5.00 หมายถึง มีความเห็นว่าเป็นความเหมาะสมดีมาก
- 3.50-4.49 หมายถึง มีความเห็นว่าเป็นความเหมาะสมดี
- 2.50-3.49 หมายถึง มีความเห็นว่าเป็นความเหมาะสมปานกลาง
- 1.50-2.49 หมายถึง มีความเห็นว่าเป็นความเหมาะสมพอใช้
- 1.00-1.49 หมายถึง มีความเห็นว่าเป็นควรปรับปรุง

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน และนักศึกษาเป็นรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว [One – way Analysis of Variance] ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบว่ากลุ่มประชากรมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)